

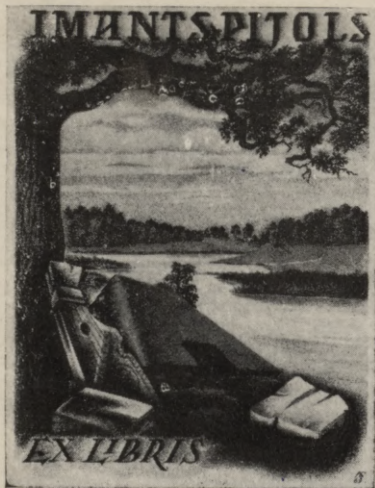
~~69-1~~

~~17~~

VIZMA BELŠEVKA

Radu
Gredženi

IMANTSPIOLS

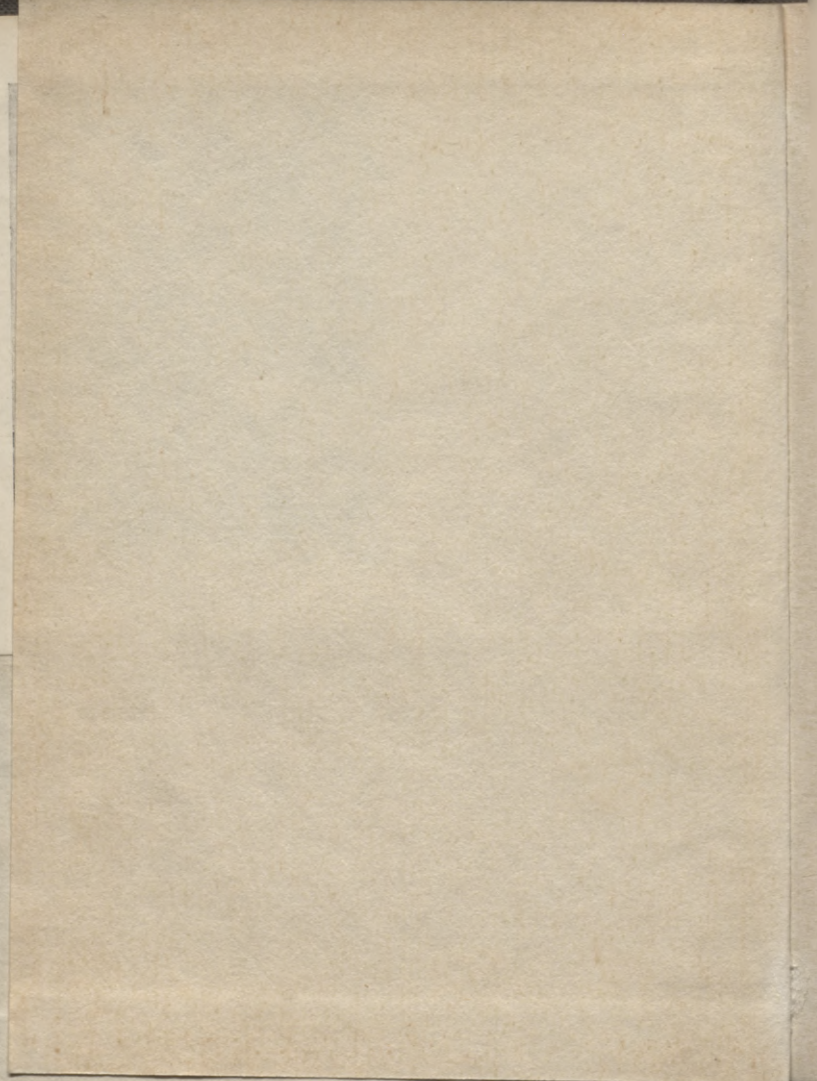

EX LIBRIS

8

16

55

VIZMA BELSEVICA ● GADU GREDZENI

(1957—1968)

L, B

L 69-1
17

L
810

VIZMA BELŠEVICA

Spadu
Izredzeni

IZDEVNIECIBA «LIESMA»
RIGA 1969

L2
Be341

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

~~2000-569~~
03208055918

Mākslinieks K. Vidiņš

7-4-3
1969-44

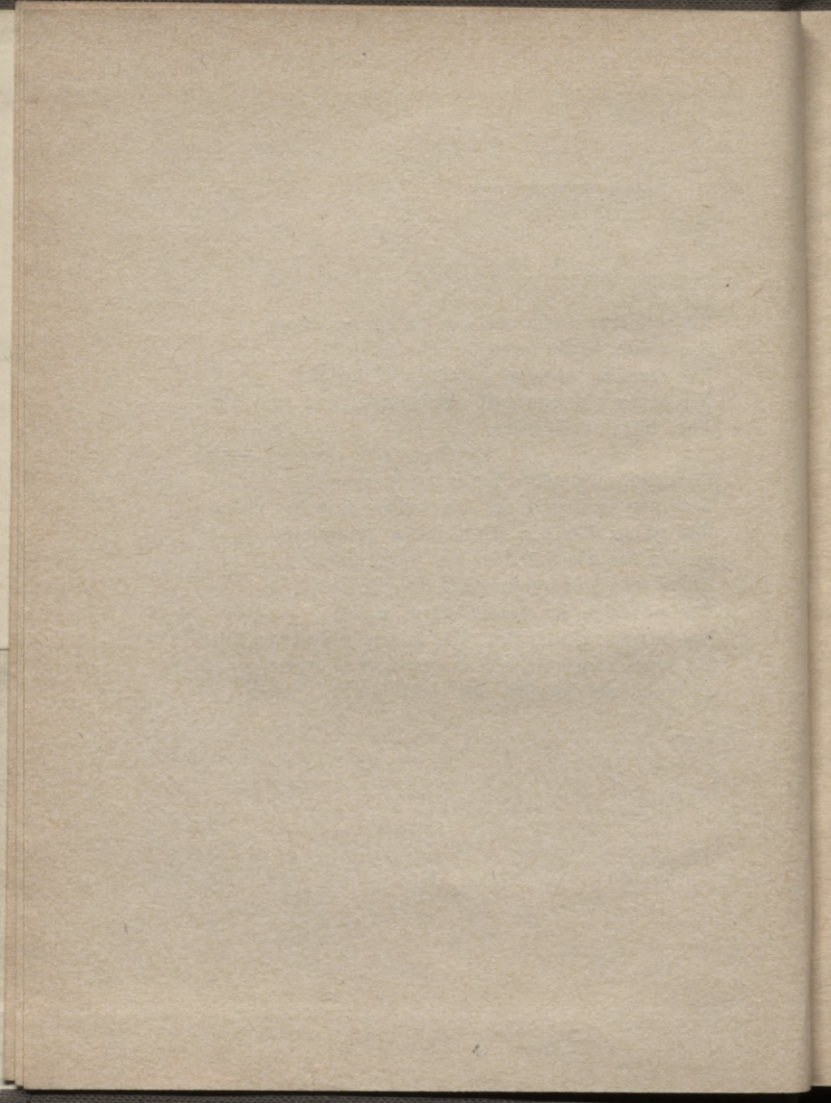
* * *

Kā celtnieks namu ceļ, kur pašam nedzīvot,
Pie vārda vārdu iemūrēju rindās.
Par sienām vanagzirņu vālus gribu dot,
Par logiem dzegužpuķu dzidrumu, kad svin tās
Zem bērziem klusumu...

Gan ātrāk nogurst dzelzs

Kā cilvēks, tomēr cilvēks arī pagurst.
Bet man ir vīgriezes. Tās baltus griestus cels
Pār galvu. Un pie pirmā vēja smagums
Ar baltām ziedpārslām pa logu aizlidos.
Spiež ielu trokšņa kurpes? Novelc nost.
Kas nosodīs, ja apkārt četras sienas
No stīgām ziedainām. Un, mieru elpodams,
Uz lapu kāpnītēm sēž klusums. Nav neviena,
Jo celtnieks projām iet, kad gatavs nams.

1967

MĀKONIS

Jauns mākonis apveidos saqlabā ilgī
Tā ezera līčus un vijumus zilgus,
No kura tas miglojot debesīs kāpis.

Bet saqrābj to vējš, visa jaucējs un skaudējs,
Un mākonis ezera līnijas zaudē,
Pilns nemiera, piespiestas šķiršanās sāpēs.

Vējš atpūtas nedod, vējš plosa un gaiņā,
Bet mākonis pagurt sāk mūžīgās maiņās,
Grib atgūt pats sevi un agrāko mieru.

Nu skumji tas lūkojas ezerā katrā,
Bet līdzību savu vairs nejaudā atrast,
Un iztopot padoties vējam jau pierasts.

1957

TĀLU ...

Noaut basas kājas,
Izbrist līča pļavā,
Kad vēl rīta migla klājas
Upes zaļā gravā.

Sajust palšo smilgu
Pieskārienu maiņu,
Dzeģužpuķes ziedam zilgam
Brīdī pieglaust vaiņu.

Saules valgo zeltu
Sasmelt līdz ar vilni —
Es kā senais Antejs celtos,
Jauna spēka pilna.

Bieži nu man šķietas —
Svešu ceļu tveicē
Skuma savas dzimtās vietas
Grieķu mīta teicējs.

1957

KOSMISKĀS ERAS MOTĪVS:
AR CEĻMALES LAPU . . .

Ardievu, mana planēta dzimtā,
mans tālais Mars,
Kur smiltis ir smiltis, kur vējš ir vējš
Un kanāli taisni.
Piedod, mana planēta bargā,
mans kailais Mars,
Ka mīla ir mīla, ka sirds ir sirds
Un tai neklaušit nevar.

Zeme . . . Viņas saucienu zaļo
kas dzirdējis reiz,
Pēc ievziediem rūgtiem, pēc plaukstošiem bērziem
Tam smaržot sāk Visums.
Un tad — viņas lapotā klēpī
kā zvaigzne tas krīt,
Lai noslāptu mājīgi dzidrajā gaisā
Un mākoņu blīvēs.

Ardievu! Sūrās deguma brūcēs
vēl asiņo sirds,
Kas lika man mesties caur tālumiem melniem
Viņas rasainos laukos.
Es mirstu. Uz ilgotās Zemes
var dzīvot vien tas,
Pie līkloču upēm, pie atvariem slēptiem
Un miņlām kas audzis.

Ļaudis, bija nelūgtās mīla
tik klaja kā Marss,
Kur smiltis ir smiltis, kur vējš ir vējš
Un kanāli taisni.
Zeme . . . Ko viņai gan pārņemst,
ja vainīga es,
Ka nespēju saprast, ka nespēju pierast
Pie mijīgām straumēm?

Un tomēr — mana planēta dzimtā,
tā nebūsi tu,
Ko ieplestās acis un sakostās lūpas
Vēl izdziestot meklēs.
Viņa, mana vienīgā mīla,
plakstus aizspiedīs man
Ar ceļmales lapu uz sāļajām skropstām.
Zeme . . .

1962

* * *

Ir ātrums — iedvesma un radīšanas mokas,
Tas lidmašīnas spārnā dūcot tirpst
Pār zemes audeklu, kas dziļi lejā noklāts
Un valgu krāsu raibā miqlā mirkst.

Tur kalni trīsstūrus un šķeltus konus slien,
Stingst lauki kvadrātos, tek apļos upju dziļās,
Bet lidmašīnai nepārmet neviens,
Ka viņas glezna — tīrā abstrakcija.

1962

VIDUSLAIKU MOTĪVS: INKVIZĪCIJA

Es ticu. Bet ticības simbols ir — krusts.
Pretrunas kļiedziens starp zemes plakni
Un taisni, kas debesīs sniedzas.
Pretrunas mēmums starp melnu sakni
Un ziedu, uz sauli kas tiecas.
Es karājos naglās. Mirst asinīs krusts.
Mana laime un mokas. Balva un sods.
Es ticu, kā ticēt vien ķeceriem dots.

1962

ANTIŅŠ

Caur sarmas saltumu, caur stikla kalna mirgu
Tu veltī sauc un gaidi, Saulcerīt,
Jo Antiņiem nekad nav zelta zirgu
Un māju nav, kur tevi sasildīt.

Ar piķa zābakiem kāds kāps no ledus aizas.
Viņš atrāpsies . . .

Tik vienu lūdzu es:

Lai savu acu debesis tu aizver,
Kad pasniegsies viņš tevi lejā nest.

Es esmu Antiņš. Arī to man pārciest.
Un savām sāpēm paldies teikšu rīt,
Ka melniem ceļiem neesmu es nācis,
Lai melnām rokām tevi ņemtu, Saulcerīt.

1962

KUĢI

Žurkas bēg no grimstoša kuģa,
Un arī cilvēki atstāj.
Jūru mēmie dziļumi bruģēti
Ar kuģiem, kas nepienāks krastā.

Jūsu iegribas, jūsu maizi,
Jūsu dienišķo rūpju smaigumu
Viņi nesa.

Un dibenā aiziet,
Viļņos pametot putainu vaģu.

Sen vairs kapteiņi, bojā ejot,
Komandas tiltiņā nestāv.
Kuģi — vientuļi vētru dzejnieki,
Viņu ardievas tukšumā mestas.

Tikai dabā nekas neiet zudumā.
Un, kad nākošais naktī aizslīd,
Viņa ugunis ikdienas plūdumā
Iešķiļ jūras sauciena kaisli.

Jums tad nepietiks spēka vieniem nest
Skaurās tālumū ilgās sirdī.
Laujiet dvēselei izkliegt «SOS»!
Kuģis atsauksies. Kuģis dzirdēs.

1962

ROMAS MOTĪVS: VERGS

Vergs ar trulām acīm,
Vergs ar rupjām rokām —
Akmens siena mēma
Aug no viņa mokām.

Cietums.

Cietums.

Cietums.

Pirmais cietums ceļas,
Režģu saknes laižot
Laika grūtā ceļā,

Lai to apiet nevar
Prāta solis brīvais
Un lai katrā sirdī,
Dziļi noslēpts, dzīvo

Vergs ar trulām acīm,
Vergs ar rupjām delnām,
Kas dzeloņstieplu žoņus
Pin no bailēm melnām.

1963

BĪBELES MOTĪVS: ĀDAMS UN IEVA

No senatnes mācīties — kam tas līdz,
Kamēr čūkstošām dzelzīm uz pašu ādas
Nav dedzināts tālais bībeles mīts
Par tevi, Ieva ... Par tevi, Ādam ...

Pat dievi nemācās — paradums truls
Pa vecam kārt aizliegto auqli kokā,
Lai redz to divi, kad acis mulst
Un skatīties nedrīkst uz tuvām rokām.

Uz lūpām skatīties nedrīkst — sāp.
Un bailes pat izprast savādo smeldzi.
Tad vienīgi ābola svaigums skābs
Var mutes prasīgo nemieru veldzēt.

Stāv ābele skvērā — mūsu šķīstības sargs.
Jau pārkāpts zāliena bauslības zaļums.
... Kā toreiz, mūs izdzina eņģelis barģs
Ar spožām poģām un svīlpi skaļu ...

Ap mums tagad asfalta tuksnesis kūp.
Te sulīgo ābola oāzi nerast.
Nav glābiņa izdzītiem. Atliek — skūpst.
Pirmo cilvēku rokas skāvienam veras.

Nu vaiņa sviedros šis akmens lauks
Mums jāpārvērš mīlas ēnainā parkā.
Dārza vidū ražena ābele auģs,
No saviem nākamiem bērniem ko sargāt.

1963

* * *

Auģ lietus padebesis zemē sīkstām strāvām.
Šīs saknes neizraut, kopš nebūs atdots viss
Līdz lāsei pēdējai . . . Un miģlas plēnē blāvā
Pat nāvi nepamanot, nomīrs mākonis.

Tā cilvēks dziest, ko viņa aicinājums
Sauc kaut vai vienā graudā dzīvi izraisīt,
Un nespēj citādāk, pat tad, ja akmens klājums
Tam neļauj zemes slāpēs saknes dzīt.

Sirds saknes var pret bruģa pierēm aplauzt,
Var lāsi pēdējo pret mēmu mūri cirst.
Vien varavīksni nelieciet uz kapa, —
No neauglīgas slavas divkārt mirst.

1963

* * *

Lāse krītot sašķīst simtos «kāpēc?»,
Lai uz mirkli akmens gleznā vāpē
Valgotu? Lai dalās
Saules spoģulis pār granti tukšās sāpēs?
Staru kontinents plīst mēmas tumsas salās.

Mana mīla — lāse zara galā ...

1963

* * *

Es varu savas bēdas izkliegt plūmju kokā
Pret stumbru rēpainu, kā aizauģusi vāts,
Un zilās asarās pie manis zari nokāps,
Līdz sāpe pārsāpēs un viss būs izraudāts.

Es varu galvu pļavu zālēs ierakt
Vai rudzos pelēkos, kas sanēdami briest, —
Tur katra maģone ar mani savā mierā
Un aizmirstības elpā dalīsies.

Pret tavu skatienu ne asaras, ne vaidu
Es nevaru . . . Ko bite var pret rūti?
Ko vālodze pret sausumu? Es smaidu.
Kas sacījis, ka tevi mīlēt grūti?

1963

* * *

Ir laukos vienīgais no visiem sakņu dārziem,
Kur cūku pupas sivēniņā daļā
Mans bērna prieks un bērna acis pārziēd ...
Vēl nav par vēlu ieraudāties: paglāb!

Un tad tu nāktu un pār visām bēdām
Uz rokām paceltu, jo sapratis tu būtu,
Ka dzērvju zābakiem un sadurstītām pēdām
Pat rīta rasā dažubrīd par grūtu.

Tu zinātu, vēl mani nepazīstot,
Ka pilnģadība ģājusi man ģarām
Un, bērna kaislē netaisnību nīstot,
Ar bērna spēkiem metos savā karā.

Ko iespēj bērns pret prātīgiem un lieliem,
Kam atbilde uz visu — tikai rīkste?
Un nav vairs dadžu to, kur tādās reizēs ielien,
Zem plato lapu zaļiem ģlāstiem līkstot.

Jau dzeģupei dun kaklā bērū zvani,
Jau dzenis krustu kaļ . . . bet bērna acis nemirs.
Tu atnāksi. Tu laikā glābsi mani.
Tu atdosi man pazaudēto zemi.

1963

* * *

Pa krasta slīpni noslīd dzīves bēgums,
Pie smiltīm tveroties ar kroplu sakņu rokām,
Un ūdenszāļu ķeburotos rēģus
Pār savu atkāpšanos bezspēcīgi noklāj.

Starp zvīņu sīknaudu un pušu grīstēm rudām
Kā saule mākoņos, bez spožuma, bez svelmes,
Viens vienīgs dzintars paliek smiltī gludā,
Viens vienīgs izqlābtāis no aizbēgošās dzelmes.

Tu mana bērniņa ... Guļ siltā sveķu lāse
Ar rakstu, eģles adatiņām šūtu.
Cik smaģi bija jūrai tevi jāsedz,
Par akmeni lai mežu maiģums kļūtu.

Loks noslēdzies. Stingst vijņiem kāpu svēdas.
Stingst neskartības sāpes smilšu klaidā.
Krasts gaida kāda atnācēja pēdas,
Un atradēju savu dzintars gaida.

1963

BALTAIS BRIEDIS

Zaķi melo cilpām. Spārnu velkot — irbes.
Cīruļi — ar mēmumu, kad gaisā riņķo vanaqs.
Brieži — staltie brieži liek rudiem sāniem nīrbēt
Krūmu kroplā smalcē, lai viņus nepamana.

Droši vien tā vajaq . . . Nedrīkst atdot qārša
Savu dzīvo dvēseli, acis aklos stumbros.
Bīklu soļu tirpas taku dzīslas pāršalc.
Vajāts daiļums slēpjas. Brieži aiziet dumbros.

Bet bija baltais briedis — tik balts, ka egles staro,
Viņa pleciem šķirot meža tumsu grodu.
Un neviena blakus — izraidīts no bara.
Baltums nemāk melot. Baltums sevi nodod.

Bija kārni vilki ar ziemas badu zobos,
Bija skrējiens pēdējais. Baltās bultas kritiens.
Stinga putnu sirdis ligzdu slēpņos došos,
Kad šķīda baltā asinis — sarkanās kā citiem.

Bet qarās marta naktīs, kad mēness līkais ilknis
Baltā ēnā ierauj zvērojošu sliedi,
Acīm sūri gruzdot, gaudo jaunie vilki
Uz briedi . . . savā baltumā nemirstīgo briedi.

1963

UKRAINAS MOTĪVS: ŠEVČENKO SIRDS

Sirds sarkanos krustceļos sanāk
Tautas izmisums, tautas naidis.
Te pārkausēts trauksmes zvanā
Zirgu samītas kobzas vairs.

Car, tu maldies, ja tas, ko dzirdi,
Mūru mēmumā noslāpēts šķiet.
Uz krustceļu — dzejnieka sirdi
Takas cietumiem pāri iet.

Sirds krustceļos kobzari šķiras,
Un, kad kobzari šķiras, car,
Rauģis ielijis nemieru dzirā.
Dzirksts pulvera pagrabus skar.

Nes kobzari, mani vārdi,
Dumpja karoģu — ubaģa tarbu.
Auģiet pārkonā, kobzu dārdi, —
Es jūs svētu uz varoņdarbu!

1964

KASTANIS

Pa ielu iet kastanis pilnos ziedos . . .
Kur atduras pazare — izbirst rūts,
Un istabā negantas bites dūc.

Pa ielu iet kastanis pilnos ziedos . . .
Kur uzaust šis baltums — pelēki riet
Visš pierastais mājīgums. Satiksme ciet.

Pa ielu iet kastanis pilnos ziedos,
Un cilvēki nezin, ko darīt, kā būt.
Vēl sīkāku sevi sīkais jūt,

Kad garām iet kastanis pilnos ziedos
Un putainus kausus pret palodzēm sit.
Viņš atkal ir piedzēries — kas gan cits?

Pa ielu iet kastanis pilnos ziedos —
Tik pārlieku liels, tik pārlieku skaists,
Ka nedrīkst uz ielām kastani laist.

1964

* * *

Vienlīdz nedrošs ir lampu nozeltīts bruģis
Un pār ūdeņiem — mēness gatve.
Garām paņājis cilvēks. Garām kuģis.
Ielas nespēj pie viņa atvest.

Dažu kvartālu dziļumā noslīkst bez pēdām
Drosme: pieiet un sirdi pastiept.
Gudrie paliek ar savu mīlu un bēdām
Uz vientuļas istabas kailiem krastiem.

1964

* * *

Tā bija ļoti pieklājīga zivs ...
Kad sapināmies saules staru tīklā,
Kas šūpojās zem asām vijņu šķautnēm,
Zivs teica: — Patīkami iepazīties
Ar aukstas asins māsu! Kā jums pietāv
Šis sejas zilganums ... —

Es atbildēju: — Zivs,
Ja bijusi es jūsu asins māsa,
Mēs nesatiktos. —

Viņa apvainojās
Un uzgrieza man asti.

Neņem ļaunā ...
Es quļu dziļi meža dibenā,
Un pāri priedes zaļo vijņu galos
Pa vējam uzsit padebešu putas.

1964

PRIEDE AR KAILĀM SAKNEM

Vai tā priedes vaina vai kāpas,
Ka pamati sairst un aiztek?
Galva pāragri debesīs kāpa,
Kamēr saknes vēl nebija laistas,
Īstā dziļumā?

Kalstam un sāpam
Jūti sakņu kailuma kaunu.
Tu vairs nevari noturēt zemi.
Tu vairs nevari atsākt par jaunu.
Vai vēl briesmīgāk — ja nu nemirst
No šī tukšuma?

Pirkstgalos slīeties
Pāri zemei, kur ieauģt tvīkstī
Līdz pat stumbram . . .

Vien neilgiem rietiem,
Mēmi sūdzoties, pavērt drīkstī
Sava kailuma sarkstošās plaukstas.
Ko es piesienos, priede? Pietiek.
Tu jau esi tik stalta un augsta.

1964

VILKS

Vilks skatās uz mežu, lai kā viņu baro,
Un saqlabā mežoņa muguru stīvu.
Lai būda cik silta, lai ķēde cik gara,
Viņš nesacīs paldies, ka atstāja dzīvu.

Vilks skatās uz mežu, ko netaisās pārdot
Par gabalu maizes un cīpslotas gaļas.
Viņš neklausās saimnieka glaudīgos vārdos.
Bet var būt, ka nedzird? Jo ķēde par skaļu.

Vien suņi caur žvadzoņu saimniekus klausās,
Vien suņi lien nolaizīt sitēja roku.
Un nenāc ar bļodu — uz mežu vilks ausās,
Un nesniedzies paqlāstīt — pirkstus var nokost.

Ja atraisīt vilku no ķēdes tu baidies,
Tad nosit. Vien suņi ar nebrīvi sarod.
Vien sunim par silu kļūst saimnieka skaidiens.
Vilks skatās uz mežu, lai kā viņu baro.

1965

SPIGANA

Ap tevi — manu vārdu mežs.
Ak, ziņkārīgais, nenomaldies,
Te vārdu koki zarus pleš
Pār naktsvijoļu vārdiem saldiem.

Tev grūti pamanīt, ka blāv
Bez medus manu puķu trauki,
Bez čiekuriem te egles stāv.
Bez ogām zemenāju lauki.

Pat skābu augli neuziet
Teв kuplas mežābeles zarā,
Bet vārdi smaržo, aug un zied,
Un te tu esi manā varā.

Es varu tevi projām dzīt
Ar kazenāju pletnēm asām
Vai — vēl jo jaunāk — saģūstīt
Ar maigām vanažzirņu vasām.

Pirms smalku stīgu cilpas sien
Ap sirdi pieglaimīgais skāvējs —
Bēdz! Man ir tikai vārdi vien.
Mans ģusteknis mirs bada nāvē.

1965

* * *

Tas vārds, kas tavās acīs briest,
Lai labāk paliek nesacīts.
Es neizliekos. Paskaties,
Kā gaiss pār manām rindām trīc.

Ik gadu sausāka kļūst sirds
Un ugunsnedrošāka kļūst,
Kā pārno sveķu kamols irds,
Kas nokaltušā zarā rūs.

Pat vecā stumbrā tirpas skrīen,
Kad pārāk tuvu zibens plīst...
Ja līesma lītu dzejā vien,
Es nebaidītos — lai jau līst,

Lai svelmes ziedus rindās kar,
Jo degšanā ir dzejas spēks,
Bet kas to iepriekš zināt var,
Cik tālu aizies ugunsgrēks?

Šis zibens pieduģušais skats
Par tevi baiļoties man liek —
Ne vienmēr dedzinātājs pats
No ugunsloka ārā tiek.

1965

BEDĪGS JOKS

Nāras uz rokām stāv.
Zaļi zvīņotās astes gaisā.
Citādi to, ka jūs — nāras,
Nepamanīs neviens.

Naksnīgu šoseju kāvos
Pļavu zilgmāji plaisā.
Ātruma acu pāris
Akli garām jums skrien.

Smaģi tirpst baltās rokas.
Bet varbūt vairs nelīdz pat cirkus?
Un neko tur vairs nevar darīt,
Kad birzis sāk ātrumā grūt?

Nāras zvīņotās astes loka
Un gaida kaut vienu zirgu ...
Piedodiet, bērzi, man arī
Gribas dažubrīd modernai būt.

1965

* * *

Negaidī ziedus!
Ziedu pilsētā nav.
Visi ziedi ir kapos,
Aiznesti mirušām sievietēm,
Kas nomira tāpēc,
Ka nesaņaidīja ziedus,
Jo ziedu pilsētā nebija,
Ziedi bija kapos,
Aiznesti mirušām sievietēm,
Kas nomira tāpēc,
Ka nesaņaidīja ziedus,
Jo ziedu pilsētā nebija ...

Tikai nedomā kārties!
Tavu zārku noklās ar ziediem,
Ar baltu rožu bijīgo apbrīnu
Un neļķu atzīšanos,
Ar kalli svīnīgiem bildinājumiem
Un hortenziju putām,
Vieglām un neapgrūtinošām —
Kā vīrieša sirdsapziņa.

Tev būs vienalga,
Bet ziedu pilsētā nebūs.
Visi ziedi būs kapos,
Atnesti mirušai sievietei,
Kas nomira tāpēc,
Ka nesaņaidīja ziedus,
Jo ziedu pilsētā nebija ...

1965

* * *

No divām salauztām dzīvēm vienu ...
Bet lūzumu vietas nesakrīt.
Un nevedas tumšo vakardienu
Pārvērst par gaiši gribēto —
Rīt.

1966

* * *

Ja tu nevari dot man laimi,
Kaut vai nelaimi dod.
Es eju bojā kā zeme,
No sausuma plaisājot.

Ka zemei līdzī trūkst saknes,
Tas man vairs nesāp nemaz,
Ja tu nevari dot man smaīdu,
Dod kaut vai asaras.

Tu kalstošo sirdi glābsi,
Acu avotus atdarot,
Ja nav jau par vēlu un sāpes
Neviens vairs nespēj man dot.

1966

LAUMA PILSĒTĀ

Paziņa,
piedod, ka nevaru pasniegt tev roku.
Mana plauksta
uz brieža tramīgā kakla
mierinot savalda šalkainās trīsaš zem ādas,
jo briedim pilsētā bail.

Neņem jaunā,
ka metu tev līkumu dažkārt uz ielas.
Tavas zoles var samīt dzelteno gailēņu dzimtu,
kas staigā man pakaļ
kā aukliņā uzvēries bērnudārzs.

Un atvaino, lūdzams,
ka nedzirdu tavus vārdus.
Zilie pulksteņi atkal man piezvana pilnas ausis
ar birstalu priekiem un bēdām.
Plaukšķenes apaļā mute
no priedāja tenkām var pārsprāgt,
ja nepaņūs izplāpāt . . .
Un plaukšķene silā ir svarīga dāma.

Ko tu skaties tik savādi, paziņa?
Vēlreiz piedod —
es aizmirstu pārāk bieži,
ka tie, kas man staigā pa pēdām,
pilsētas acīm nav redzami
un tu — mani nepazīsti,
paziņa . . .

1966

LĀCIS

Lācim sava lāču māte pienākas.
Tāds ir meža likums. Un pēc viņas
Vientuļnieka — lāča ilgās ienākas
Sīvi sarkanas, kā dzērvenes uz ciņa.

Viņš uz sāncensi ar savām ilgām metīsies.
Tāds ir meža likums. Mirt vai iegūt.
Tam, kas uzvarējis, lāču māte pretim skries,
Minot ķepām dzērvenotu sniegu.

Ja tu vājāks izrādījies — neģaudies.
Tāds ir meža likums. Barģs, bet taisnģgs.
Vārgulģm par lāču māti nekauties,
Kad uz pēdām suņu rēciens kaismģgs.

Ļaudģm nav šģs cietsirdģgģs saudzģbas.
Tāds ir ļauģu likums. Uzvar vģjais.
Lāču māti — vienģģģo — aiz draudzģbas
Stģpraģs pavadģs lģdz nevarģģģģ mģjai.

Atvadotģs pieklģģģģģ klanģsģs,
Lāča likumu lai neģģt pģrksti tavi.
Ies un savģ dzģrvenģlaukģ qanģsģs,
Kamģr ņokģus sģpģu sģvums savģlks.

1966

VĀRDI PAR VĀRDIEM

Vārdi atnāca sapnī. Vārdi stāvēja ap mani kā puikas, kuru māti viņu vainas dēļ sauc uz miliciju. Vismazākajam, vismīļākajam vārdiņam apaļā mute kļuva stūrainā un drebēja. Likās, viņš tūlīt iebrēksies: «Es vairāk tā nedarīšu!» Bet velti. Viņš nebija brēcamais vārds. Un tad es teicu:

Vārdi mani, vārdi —, kad mūs atkal tiesās,
Nenokariet galvas! Apsūdzēto sols
Tikai sliednis nodeldēts, kam jāpārkāpj, lai iesākas
Pasaule bez sienām. Zeme, kas nav istaba.
Reizi mūžā katram jāšķīļas no olas.
Putniem tas ir zināms. Visiem. Visiem. Vistai pat.
Tas ir zināms putnam. Dzejniekam un vārdam.
Spriedums, pat visaugstākais spriedums — tā ir brīvība,
Ko vairs nevar atņemt. Āra elpas skartajam
Atskatīties nevajag uz savām sienām — dzīvību.
Putni mirst un dzejnieki. Bet ne cirvja asmens
Nevar izcirst vārdu, kas pirms nāves pasacīts.
Vārdu, ja tas izlējies, neviens vairs nevar sasmelt.
Kā bezdelīgu debesīs to nevienam nesadzīt.
Vārdi, mani vārdi, nežēlojiet mani!
Grauds nedrīkst žēlot tīrumu, no kura vārpai augt.

Bez asniem un bez lemešiem zeme ātri panīkst.
Dzijāk šķeliet, sāpīgāk — jaunu domu plaukumam.
Tā nav jūsu bēda: slavina vai soda.
Dzeju beidzot, aizveras mūsu starpā vārti.
Tālāk ejiet paši. Dzīvību jums dodama,
Atbildu par visu, vārdi mani, vārdi ...

1966

* * *

Kad pavasari par rudeniem šķiet,
Kāda veldze tev manā augumā?
Man birstošas apses rūgtumu liet
Tavu lūpu spraiņajā plaukumā.

Kad pavasari kā rudenī slīd,
Kāds maija zaļums tos piemirdzēt var?
Un saule tik vienādi ūdenī spīd,
Vai palojis rudens vai pavasars.

Kad pavasari kā rudenī tek,
Tavs rīts manu vakaru gurumā.
Zem ziedošas ābeles ugunskurs deg
Manu pērnējo lapu sūrumā.

Kad pavasaris un rudens ir viens,
Rokas klēpī. Un pacelties nejaudā.
Es atkāptos ziemā. Tavs smaids mani sien.
Vai ilgi palikšu? Nejautā...

1967

* * *

Kamēr svēteļi pār Svēti
 baltos spārnos slīd,
Kamēr baltu spārnu blāzmas
 zilās straumēs krīt,
Kamēr zilām straumēm
 Zemgalē plūst pali,
Esi mierīgs.
Tīci.
Zini —
 tava zeme palīks,
Tavas saknes tavā zemē.
Tavas pēdas tēva sētā,
Kamēr tēva sētas jūmti
 balto spārnu ēnā svētā.

1967

* * *

Auģ ievainota ķirša stumbrā
Maiņu sveķu dzintars,
Tik mierīgi un lēni plūstot,
Tagad dzejas rindas
Bez netaisnības rūgtuma,
Ar klusu smaidu krājas,
Kaut krēslas stundās nāve jau
Ar mani sarunājas
Un arvien tuvāk noliecas,
Un roku liek uz krūtīm,
Un sažņaudzienu mēģina,
Lai īstoreiz nav grūti.

— — — — —
— — — — —
Vai tādēļ lauku sētā
Uz pirkstgaliem kāds ietu,
Ka vecāmāte klētsaugšā
Sev glabā mūža vietu?
Tur līnu grīstes izsmaržo
Un vista olu iedēj
Līdz brīdīm tam, kad zārka vāks
Reiz bērū kroņos ziedēs.

1967

* * *

Lakstīgala kad dziesmu aprauj,
Tu to aizsāc un dziedī tālāk.
Saldāk dziedī par lakstīgalu.

Naktsvijolīte.
Naktsvijole.
Vijole naktī.

Tā tu pieskani meža tumsu.
Tā tu dziedī. Pret tevi apklust
Visas smaržas un visas šalkas.

Naktsvijolīte.
Naktsvijole.
Vijole naktī.

Baltumam vajaņa septiņu krāsu.
Gavilēm vajaņa septiņu sāpju.
Tikko no pumpura — kur tās ņēmi?

Naktsvijolīte.
Naktsvijole.
Vijole naktī.

Dienu — ne lāsītes bālajos ziedos.
Dienu tu būsi kā pārrauta stīga.

Naktsvijolīte.
Naktsvijole.
Vijole naktī.

1967

LATVIJAS VĒSTURES MOTIVS: VECRĪGA

Vēji trako. Vēji kauc. Rīga klusē.
Klusē akmens sievas kailās.
Klusē heraldiskie zvēri.
Klusē torņi. Torņu galos
Gaiji klusē.

Vēji ārdās. Vēji rēc. Rīga klusē.
Tā kā atslēga, kas klusē,
Kad ap dzelzi svīstot sitas
Paņēmēja pulss.
Iekarotājs vienmēr krīt.
Viņa asinis uz bruģa
Klusēs.

Vēji vēzē. Vēji sit. Rīga klusē.
Vienaldzība? Trulums? Gļēvums?
Nejautā. Tev neatbildēs.
Pārejošam vājaģ kliegt.
Taisnoties. Pierādīt.
Mūžīgais var klusēt.

1967

* * *

Liepājas liepas, Liepājas mājas
Kupenu kupenās stieģ.
Tās reizes, cik Liepājā nebiju, krājas
Pār liepām un mājām kā sniegs.

Nu apsniedz un nesauc vairs. Esi tik gudra.
Lai cits manas kupenas min.
Sirds iekalta ilgās kā dzintarā skudra,
Kas ilgojies — labi to zin.

Var kārot tik ļoti, ka apskaut nav spēka,
Tā mīlēt, ka satikties bail.
Un, biedējot skudru no vilšanās grēka,
Mans dzintars spīd vientuļš un kails.

Pa iemītu zilumu tvaikoņiem jāpeld.
Pa iemītiem sapņiem peld miegs.
Mēs svīnēsim neskartu tālumu sāpes,
Kad puteņos bezmiegu sniegs.

1967

* * *

Vispirms bija koki pār qalvām un ezers pie kājām,
un divata svētvakars.

Tad bija sarkankrūtītis — meža palāvība uz mums.
Viņš stāigāja smiltīs mums apkārt un apkārt,
un sapina mūs zvaigžnotu pēdiņu Putnuceļā,

Tad bija granāta. Izrādījās, ka viena mana roka
guļ uz nāves rūsotā sāna, kamēr otra tevi
apskauj. Bet nāve bija sasilusī zem maniem
pirkšiem, viņa snauda smiltīs, veca un
rāma, un nevēlēja mums ļauna.

Tad bija vārdi. Mēs nosvītrojām savu svētvakaru,
kokus un ezeru, aizdzinām sarkankrūtīti
un draudzīgajai nāvei likām noskumt.

Tad bija kauns, skūpstu nožēla un atdošanās
sāpes zem mēmajiem kokiem, bet laikam
jau bija par vēlu — mežs bija melns kā
nopūta, un lejā apspiesti šņukstēja ezers.

Un vēl taqad mēs nezīnam, vai koki, ezers,
sarkankrūtītis un granāta ir mums
piedevuši.

1967

* * *

Lietus čukstas ar zemi.
Viņi saprot viens otru.
Bet varbūt man tikai tā šķiet?

Ik čukstienā varbūt
Kāds pavediens notrūkst,
Ko viņiem vairs nenasiet...

1967

DZIESMIŅA PAR PRINCI

Visās labās pasakās princim gaiši mati.
Bet stikla zārkam pāri slīd bez zirga Greizie Rati.

Mēms vājš liec mēmas priedes.

Un mēma melnā taka.

Kā saġaidīt, kad pakavs

Pret oli uzšķils dzirksti?

Visās labās pasakās princim zilās acis.

Bet velti zilus zobenus es saucu zārku sacirst.

Mans aukstais stikla cietums —

Ne skaņas cauri vākām.

Kā sadzirdēšu nākam,

No balta zirga kāpjām?

Visās labās pasakās princis mazliet lācīgs.

Viņš sarkst un mīdās neziņā, vai īstā brīdī nācis.

Viņš baīdās savas šaubas

Un nedrošību pārkāpt,

Bet dziesma stikla zārkā

Var noslāpt . . . Princi, steidzies!

Visās labās pasakās princim stipras rokas,
Bet tikai sēru vītoli pār mani zarus nokar.

Un nedziedāta dziesma
Un nesacīti vārdi,
Un zelta vainags pārdilst
No mēmo rietu rūsas.

Visās labās pasakās princim gaiši mati ...

Princim zilās acis ...
Princim stipras rokas ...

1967

* * *

Vizma, vārda māsa mana,
Kā tev mēness naktī? Auksti? —
Kad no atstarotas gaismas
Melna viļņa vaigā plauksti?

Katram laivas ķīlim — graizīt,
Katram airim — tevī iebruks...
Ko nu airim — tevi viegli
Ievainot ar zāles stiebru.

Tikai dzirksteļotu mirkli
Tava trauslā sāpe uzspīd.
Noplok lāses — un tu atkal
Staro sveši. Staro klusi.

Visiem savu gaismu atdod
Un nevienam nepiederī.
Upes ritējumam līdzī
Baltā vientulība nerīt.

1967

* * *

Astrīdai

Es negribu domāt par to, kas mūs šķir.
Visu vakaru lasīju dzeju.
Bet nakti —
Visu nakti man sapņos rādījās jāņuzāles:
Galotnēs jūnija debesu sulīgais mēļums,
Zem debesīm dzeltena uguns...
Atlauz vienu no otra,
Un jāņuzāles vairs nebūs.

1967

* * *

Bez maizes cilvēks nevar dzīvot. Bez dzejas var.
Kā bērnu kamaniņas pārslīd un sirdī skar
Vien mirkli rindu skaudrā sliece — bēgošs stars.
Bez maizes bērni nevar izaugt. Bez kamaniņām var.

Kā kropli bērzi purvā izaugt var.

1967

Tu guli.

Un starp mums guļ tālums.
Un tālums maniem vārdiem čukst.
Kā mazas sirdis pukst un pukst
Ar lietus lāsēm vienā taktī.

Tu guli.

Un starp mums guļ tālums
Šai naktī.

1967

* * *

Es vienmēr būšu pusceļā uz tevi.
Kā Dullais Dauka iešu es uz vietu,
Kur mānīgs augstums pāri galvai neviz,
Bet kļūst par zemi, taustāmu un cietu.

Uz tavām acīm pusceļā, kur saplūst
Ar debess zilgmi jūras zaļā gāle.
Un kas par to, ka ledus gabals atlūst?
No krasta atlūzušam vairs nekas nav jālemj.

Uz tavām lūpām pusceļā, kur tiekas
Ar nerasniegto tāli tuvums sasniegts.
Pat ledum pusceļā uz pavasari liekas,
Ka saules skūpstis var sadīgt zaļiem asniem.

Uz tavu sirdi pusceļā. Nav devis
Pat atelpas man ilgais tuvums tavš.
Es vienmēr būšu pusceļā uz tevi,
Jo mīlestības ceļam gala nav.

1967

* * *

Ir taisnība, ka Mazais Princis nāks
Un visus četrus tavus ērkšķus piedos.
Viņš būs par rīta sauli saudzīgāks,
Jo sapratīs, cik grūti saplaupt ziedos.

Kad ziedēšanas mokas tevī kliegs
Kā niķīgs bērns, kam pirmie zobi spraucas,
Būt netaisnai tev Princis neaizliegs,
Jo rožu dārznieks — vienmēr nesatraucams.

Ja varbūt arī viņam kaut kas sāp —
Vai tas ir rozes zelta acij jāredz?
Dzeļ ērkšķu kāpieni, pa kuriem saulē kāps
Tavs skaistums mirklīgais kā sārtu spārnu spāre.

Tev lolotai un lutinātai plaukt,
Lai vienreizības laimē starot vari.
Ka blakus bijis vesels rožu lauks,
To viņš tev nesacīs . . . Un pareizi vien darīs.

1967

* * *

... Bet rokas domāja savu,
Kamēr acīs saulrieta plāva
Lija pār pilsētas jumtiem
Kā purva mānīgā rāva,

Kamēr sievietes vārdos
Kā tauriņš ap spuldzes stiklu
Sītās ap tavu sirdi
Līdz naidam aizsāpēts biklums.

Pirksti domāja savu —
No nejauši paceltas stieples
Veidojās spārnu pāris,
Augstumu tirpās ieplēsts...

Cik milzīgas tāles vajaq,
Lai beidzot mēs tuvi kļūtu?
Sirds veidojas tavās rokās.
Tu piedod, ja kādreiz par grūtu,

Ja baiļu dumpībā aklā
Es dedzinu maiguma tiltus
Un nezinu, kas man paliks, —
Mīlas vai pelnu siltums.

1967

EZIS

Kā ezis ar vīstošas atmiņas lapām adatās
Es taqad iešu uz ziemas guļu. Uz garu.
Kā ezis, no mirušās vasaras bērnieku kņadas tāls,
Es ievilkšos alā, un tumsa ap mani saruks
Un paqalvī gulēs, un kājgalī stāvēs, un vaiqu seqs,
Un noslēps, ka adatās nesu es tavu zārku,
Jo līdzjūtību un draugus es atstāju taipusē
Un neļauju sāpei par asaras vieqlumu pārkust,
Bez manis uz kapa tev jūnija jasmīni zied.
Bet es guļu ziemas miegu. Un ala ir jūnijam ciet.

1967

* * *

Ak, ņemiet pie rokas dāliju ziedus
Un aizvediet — puķu bērnišķām acīm
No brīnuma nesadzīt . . .
Mans mīļotais ir kā zvaigžņu lietus,
Pār mani kas klusumā krīt.

1967

DZIESMA MIĶELĪŠIEM UN MUMS

... Un šis ir miķelīšu gads —
Tik pārgalvīgi, klaji, tiši
Pār ģimeņdārziem vēl nekad
Nav ziedējuši miķelīši.
Balts, bāli sārtens, violets,
Un zelta acs pa vidu glīti:
Kā rudens patiesība vecs
Un jauns kā mīla — miķelītis.

Lai kur mēs ietu — zelta acs
Caur dzeloņstieplēm mūsu pēdās.
Un šis ir mūsu pirmais gads
Ar mīlas svētlaimīgām bēdām
Un bēdu laimi. Izmisum,
Tavs vārds ir mīlas mēmums skatā!
Un šķiršanās pār galvu mums
Kā soģa zobens smalkā matā.

Vēl daudzi citi gadi būs,
Būs maģoņu un rožu gadi,
Bet miķelīšu acis mūs
Pa rudens spīta ceļiem vadīs.
Uz postu vai uz priekiem rīt
Mūs nolems dzīves dienu spriedums —
Mēs ņemam tevi, miķelīt,
Par mūsu mīlestības ziedu.

1967

* * *

Es eju vārdos tā, kā pusnakts ielās pāri,
Uz mīlestību notiesāti, iet.
Ar elpu aizturētu, ēnu krustiem pāri . . .
Ko iegūt lemts?
Pirms laika neprasiet.

1967

* * *

Uz mīlu putni dzied.
Bet gulbis dzied
Uz nāvi.

1968

* * *

Daba arī kalnus
Par lielumu
Uz mūža lediem tiesā.

1968

* * *

Pēc dzimtās zemes vai pēc dzimtās sirds,
Pēc dzimtās pilnības, kas pazaudēta auģot,
Sūrst dzejas nostalgia. Rindu kamols irds
Tver vārdu stīgām zemi. Svešu domu laukos

 Tev sava jāstāda. Ja qarā pupa kāps
No sniegiem debesīs un izsūdzēs, kā sāj
Sirds vientulība, — vārdi tevi qlābs.

Uz brīdi, protams . . .

1968

POLIJAS MOTIVS: ANDŽEJA VAJDAS «PELNI»

Mēness poģa tik zemu ir debesu zilajos vārtos,
Ka es varu piezvanīt Dievam Tam Kungam un sacīt:
Tu biji tik ģudrs, ka atteicies pasaules nedienas kārtot,
Un tāpēc tu esi dievs ar svētuma neziņu acīs.
Tāpēc tev paradīze, ka atmetis esi ar roku, —
Lai viņi vairojas, kaujas, izvaro, laupa un nodod.
Tu proti sev aiztaupīt apsmieta upura mokas,
Un par to tevi pielūdz. Un vīraks kūp baznīcas ģodos.
Nu tad paklausies, dievs, — es arī zinu, ka velti . . .
Un paradīze? Man pietiek ar sarmotām liepām,
Ar divatu, kuru var uzcelt sev apkārt kā maiguma telti,
Ar rokām, kurās es varu kā zilīte paspārnē ieplakt
Un sildīties tādā laimē, kādu dievam nekad nebūs matīt,
Jo eņģeļi neprot apskaut . . . Bet paveries — cilvēka
mūdzim
Nav augstuma svētā, no kura tik diženi skatīt
Šo riebuma parādi. Un viņš lien, kur neviens to nav
lūdzis,
Un nelaimīģs laimē, kāda pat dievam ir lieģta . . .
Visuauģstais —
Lai paliek tava misiņa poģa šovakar neaizsnieģta.

1968

* * *

Jo tuvāk vārti tie, pa kuriem jāiziet
No līdzcilvēku skaļi raibā dārza,
Jo maigāk mīlu to. Jau skaista šķiet
Pat rožu dobē izezausies gārša.

Ak, septiņkrāsu muļķība! Tā sprakst
Kā klauna raķetes pār prāta kokiem staltiem.
Ak, nežēlības ugunīgais raksts
Pret žēlsirdības ābeļziediem baltiem!

Ak, sīkās nelietības, — japāniski smalks
To zīmējums! Tik ķeburains un spocīgs.
Ak, naidīgums — kā gaiļa brēciens spalgs,
Kad miega laipnība sāk qurdināt un mocīt.

Sirds, jaužu dārzā ieklausies! Mans gaiss
Un piecu prātu veldze — cilvēcīgais.
Vien neliec sadzirdēt, kāds skaistums baiss
Ir nodevības nekrietnajai stīgai!

1968

IDILE

**Madaru vāli klāj dzotus drūmos.
Tranšeju rētas aizaug ar zāli.
Puika ar koka šauteni krūmos
Uzglūn savam mazajam brālim.**

1968

SPĀNIJAS MOTĪVS:
MOZĪGIE DONKIHOTI

Maļ vējdzirnavas vēju,
Un donkihotu kauli
Kā tālas vētras sējums
Pret sauli auģ, pret sauli.

Maļ vējdzirnavas melus
Un meliēm zemi baro.
Lūst kauli. Šķēpi nelūst,
Un donkihoti karo.

Maļ vējdzirnavas viltu,
Bet donkihotu nāves
No kauliēm būvē tiltu,
Kur patiesībai stāvēt.

Reiz dzirnu spārniem jālūst
Pret balto kaulu kaudzēm.
Tuvs lielās stundas tālums,
Kad neprāts prātu audzē.

Lai dzirnavas maļ vēju.
Lai krājas mūsu kauli.
Dzen asnus vētras sējums
Pret sauli.

1968

* * *

Pazudušo vārdu tikko jaušamās pēdas
Visu dienu sirdī māj kā tuva bēda,
Atradīsi — glābsies.
Atradīsi — pāries.
Sīkums: plaukstā jānotver vēja vēdas skāriens.
Jāaptur uz mirkli puteklītis starā.
Vilnis, kas tev vakar paslīdējis garām.
Loks no zieda kritiena, kam pāri dīķim skrejams.
Bet greizoš ūdens spoģuļos vien pašas bālā seja.

1968

* * *

Bailēs no brīža,
kad patiesību vairs nevarēs neredzēt,
aizsedzu acis ar kastaņa ziedu,
ko tu man pasniedzi kādreiz,
aizspiežu ausis ar sīkajiem putniem,
kas vijās mums pāri kādreiz,
aizklāju sirdij priekšā mūsu dīvatu vakarus maiņos
pie mēļzilas jūras
un turos pie dziestoša saulrieta strēlītes debesu malā
bailēs no brīža,
kad patiesību vairs nevarēs neredzēt.

1968

* * *

Kāds miers pāri negaisa debešiem
varvīksnes svētību iekar —
tās svinīgā blāzma mūsu divata mējumā krīt
kā traušlākās trīsas, kad rīstoša ziedlapa tiekas
ar atspulgu savu,
kas no atvara pretim tai slīd.

1968

* * *

Ik dienas dziļāk rokas sāp pēc zemes
Un uguns kuri dārzos — sirdi urda.
Kā sēklu dzirkstis, ko man dobēs nemest,
Kā puķu liesma — manis neiekurta.
Sāp nestādītais koks un miesu moka
Kā nepiedzimis bērns. Un tukšais smiltājs,
Ko dārzā nepārvērtu, dadžu galvas loka
Un rūgti pārmet. Sakņu stīgas siltās
No svešiem dārziem manu miegu piestīdz,
Ar asniem smeldzina, ar dēstu zaļām ainām,
Bet spēka nav, ko zemes slāpēs sviest,
Un sevi mierinu es — vainīgā bez vainas —,
Ka varbūt miesā tuvais mirklis skumst,
Kad sevi kapa dobē iedēstīšu,
Un pārauqš ziedu ceros mūža netišums
Un dzejas spalqais, izsāpētais tīšums.

1968

* * *

... sastingt
pārvērsties akmenī
akmenim nekā nevajaģ
tie ir meli ka akmens quj
akmens bezmieģs ir bezģalģģs
tie ir meli ka akmens redz
akmens aklums ir aizmģģģģģs
sastingt

pārvērsties akmenī
akmenģm nekā nevajaģ
tie ir meli ka akmens dzird
akmens kurlums ir nemiģģģģs
sastingt

planģtu bezmieģs stingst
aizmģģģģģ noliktģ skrģģģģģģ
pārvērsties

peģģku aklumu vģģt
bezģģģģģ melnģģģģģ redzokģģģģģ
akmenģ

pasaules dzirksteģģ
akmenģm
pasauģu kurlais miers

nekģ
no visa kas pģģri skrien
nevajaģ
bezmieģģ bezģģģģģģ

sastingt
pārvērsties akmenī
akmenim nekā nevajag
tie ir meli ko nepieņem
aklums
kurlums
un bezmiega mūžs ...

1968

ZIRGI

Uz mirkli laužņu nav, ne pātaģu, ne ratu
Ar smaģu krāvumu — ir tikai otra kakls,
Kur uzlikt ģalvu. Laimes bezģalģba.
Zem ādas dziļiem viļņiem veģas maiģums,
Un saplūst elpa nāsģs samtainās,
Un nakts kā melna zvaģzne iekrģt krēpēs.
Guļ cilvģki, bet zirģi laimi dzer —
Pie purna purns — no miģloģoģām upēm,
No rases kausos izkausģta mģness,
No puspievģrtām acģm — zirģi laimi dzer
Kā melnas varavģksnes — svinģģji un mģmi,

Lģdz ausmas pģtaģa cģrt asiņainu švģku
Nakts maiģģ sģnģ.

1968

* * *

Nevajaġ . . . Redzi — kastanī stāv
Laiġes māmiņas baltas.
Atkal un atkal kastaņos stāv
Laiġes māmiņas baltas.

Nelaiġju daudz, un cilvēku daudz,
Bet viņu tik daudz, ka pietiks.
Ar zaiġiem kumeļiem māmuļas brauc.
Bišu zvārģuļi pavadās sieti.

Tikai sirdi baltuma dziesmai ļaut
Un medaiġu zvārģuļu spietiem,
Lai no ziediem kā no mūzikas raud,
No mūzikas — kā no ziediem.

Un bēda kā pumpura ġaumala krīt,
Un māmiņas rožaiġi smaida.
Kamēr ir vēl kāds zieds, ar ko apveltīt,
Viņas atvērtu sirdi ġaida.

1968

* * *

Un tālāk es vairs negribu, Lai vilku vāles
Pār galvu. Odens lēcu zaļais siltums
Pār dzīli. Un lai nebeidzama zāles
Ziedēšana. Mārīte pār smilgas tiltu
Lai iet. Es palikšu un gaidīšu, līdz miesās
Bērns sakustēsies un jau manī iesāks
No jauna ceļu — mātes pārtraukto.

1968

* * *

Visus ziedus salna nokodusi.
Visus ziedus. — Vienu atstājusi.
Visu spēku vienā ābolā kokam sviest,
Visa vasara lai viņā vienā briest.

Gudrais rudens ieskatīsies acīs.
Gurdais rudens, galvu klanot, sacīs:
«Ne jau pirmo reizi dzīvots tā un mirts.»

Paliek sniegā sarkans ābois.
Sirds.

1968

DZIESMA DŪDIEVIŅAM

Dūdievīņ, dūdievīņ, ūdeņu dūdiniek,
Sadūdo lietu!
Gulḡaina sudraba dūmakā plūdini
Dūmaļo rietu.

Šalcošām šjakatām pārskalo liedagu,
Pārsijā kāpas,
Pārzūzo dūksnāju — donī zem zieda gul
Mana melna sāpe.

Dūdievīņ, dūdievīņ, dod dūnas gaišumu
Vakara bēdām.
Visu manu rūgtumu dūkodams aizšūpo
Spārņgalu vēdās.

Kā tava atspulḡa pārplaiksna ūdeņus,
Vilnājā zūdot.
Dūdiniek pelēkais, tārtiņ mans — dūdievīņ,
Paḡaisīs grūtums.

1968

INDRIĶA LATVIEŠA PIEZĪMES UZ
LIVONIJAS HRONIKAS MALĀM

BIJA	-----
TĀ	-----
KUNGA	Sen patiesības akās ūdens rūgtis,
MIESĀ	Ar meliem sajaukts, nedzesina slāpes.
	Par aģru atzīšanas koka auglis plūkts
IEDZIMŠA-	Un zobus nomizojis. Mute ilgi sāpēs.
NAS	
1212	Pār malām vilšanās un vēlo šaubu mērs.

UN
BISKAPA
14
GADS
PAR
SĪ

Kā greizsirdīga sieva Roma prasa,
Lai ik uz soļa mīlestību zvēr
Taj publiski . . . Un spiegu acīm lasa
Starp manām rindām, ka tai nepieder
Šī sirds, kādreiz tik ļāvīga un naiva.
Mēms kļuvis tulks. Un domīgs kļuvis nerrs.
Un sapņos peld uz Rīgu kuršu laivas.

AR
SVETCEĻO-
TĀJIEM
PRIECĀJĀS

Es zinu — neatpeldēs. Un, ja atpeldēs,
Būs veltas asinis. Būs kļiedziens pāri
mūriem.

VISA
LĪBIĒSU
DRAUDZE

Un ugunskapā apklusīsim mēs.
Un žokļi sacirstie par pelnu pīšļiem sūriem
Kļūs.

*

UN
BISKAPS
SŪTĪJA
PA
VISĀM
LATGA-
LIEŠU
UN
LĪBIĒSU
PILTM
UN
PA

Bet laivas peld un peld. Un sievas dzied.

Mūsu upes izžūst.
Mūsu vīri gļēvi.
Sarkstiet, mūsu mazi dēli,
Senis nesarkst tēvi.

Mūsu asins iztek,
Acis kraukļus baro.
Svešus karoņus nes tēvi,
Svešos pulkos karo.

VIŠĀM
ZEMĒM
KAS
PIEIET
PIE
DAUGA-
VAS
UN
GAUJAS
UN
SAPULCE-
JA
LIELU
UN
STIPRU
KARA-
SPEKU
*
BET
ARI
LIBIESI
UN
LATGA-
LIEŠI
KAS
IRAID
NEŽELT-
GĀKI
PAR
CITĀM
TAUTĀM
NEPRAZ-
DAMI

Lēns ir bērza baltums.
Ašs ir cirvja cirtiens.
Tikai — roku atsavēžus —
Svešzemnieki, dzirdiet!

Viegli nocirst koku.

Grūti izraut saknes.
Mūsu naids ir ūdens lāses.
Jūsu vara — akmens.

Es gribu sadegt. Ugunskapu dodiet!
Garš bijis mūžs. Bet mūža nomods — īss.
Visaugstākais no manu tēvu godiem —

Pa stāvu liesmu uzkāpt debesīs
Un izkliegt netaisnību, kurā mana tauta
Ar dzelzi kvēlojošu nīdēta un kauta.

Vai netaisnību?

O, nodevēju tauta, vai ir vērts
Par tevi būt, par tevi galvu nolikt?
O, suņu tauta! Asins bļodā mērc
Tev saimnieks maizes vietā ceļa oli.

Rij savas asinis! Un akmeni rij līdz!

KĀ
KALPS
EVANĢĒ-
LIJĀ
APZĒLOT
SAVU
LIDZ-
BIEDRI
NOKĀVA

Un asti luncini! Tu pelnījusi esi.
O, kalpu tauta! Saldā priekā trīs

Tev mugura, kad saimnieks tevi nesit,
Bet tavus brāļus. Gaidot zobus ņirdz,
Lai kristu brāja asiņainā skaustā,

Jo kuņģa rokā goda zīme mirdz,
Ko viņš tev kaklā kārs, kad miesa dzelzīm
šautā

NESKAI-
TĀMI
DAUDZ
ĻAUŽU
NOGALI-
NĀDAMI
ARĪ
DAŽAS
SIEVAS
UN
KĀDUS
BERNUS
UN
NEGRIBĒ-
JA

Beigs raustīties.
Un atkal sulots zars
Būs atcirsts tava dzīvā spēka kokam.

To zobenbrāja līksmību!
Viņš var
Ar tavu palīgu tev pašai cirvi nokalt.
Kad tava iztapīgā seja pārāk derģs,

Kur Jūdas apse tā,
lai pakārties es eju,

Tavs, vergu tauta, zemiskākais vergģs,
Kas pieder krustnešiem ar zobenu un
dzeju.

KLAJĀ
UN
PA
CIEMIEM
NEVIENA
ZĒLOT

*

... UN
PASNIE-
DZA
BISKA-
PAM
AKONA
GALVU
PAR
UZVARAS
VESTI
UN
PRIEKA
PILNS
VIŅŠ
PATEICA
DIEVAM
*
UN
TĀDĀ
VIZĒ
KĻUVA
NEVAL-
DĀMĀ
UN
PAGĀNU
BOŠA-
NĀM
GAUŽI
PADEVĪ-
GĀ
TAUTA
NO

Kājas medū mērcēdams,

iet mana kunģa zirgs.

Šonakt medū sarkanā
tēva galva mirks.

Mana kunģa zobēnā
sudrabs mirdz un zelts,
Spoži, spoži novizēs,
pret mātes krūtīm celts.

Mana kunģa apmetnis —
balta zīda sniegs.
Kā zem melnām ābelēm
mana māsa kliegs ...

Zirgu dzenot, gludā sēnā
piesis cērtas spīvs.
Paliks mana kunģa pēdās
ogļu gruzdums sīvs.

Paliks pergamenta rullī
kalpa rakstījums,
Ka Tas Ceabot ir bijis

žēlīgi ar mums,
Un arī Svētā Marija —

nevainības zieds.
Ak, kā zem melnām ābelēm mana māsa
kļiedz!

KRISTUS	— — — — —
BALSA	— — — — —
VESTA	Es rakstu, un no vārdiem nepil asins,
SOLI	Un loksni nededzina burtu sīvums
	dzelots.
PAKAĻ	Tu, Jēzu Kristu, man pār plecu lasi,
SOLIM	Cik dievbijīgi tev par slavu melots.
PIE	
TĀ	Pār mums nāks tava valstība, ak, Kristu,
KUNGA	Viens dievs un valoda. Un tauta arī viena.
JŪGA	Es latvju zemi redzu krusta naglām sistu
UN	Pie tavas svētās lēnprātības sienas.
PAMETU-	
SI	Nu ko tev, maigais, mūsu sērās dainas,
SAVU	Ko jāņuzāju raibums gauži dara?
TUMSĪBU	Ne ziedu — ērkšķu kronim asiņainam
VIŅA	Ap galvu būt . . . Ar pīķu smailēm ārams
LUKOJĀS	Tā Kunga viņa lauks pār mūsu kauliem
TICĪGI	Un smadzenēm. Ne mīņas vairs, ne domas.
ISTAJĀ	Un mūsu bojāēja — vēl viens saulriets,
GAISMĀ	Lai nemaldīgā idejā aust Roma
KAS	
IR	Pār visu pasauli . . .
KRISTUS	— — — — —
*	— — — — —
PEC	Ak, dari tā, lai iztur
LABĀKĀS	Tavs uzticīgais kalps. Man ļoti bail,
ZIŅAS	Ka es pret tevi sadumpošos, Kristu.
UN	No liekulīgā krusta norauts, kails
APZIŅAS	Tu pīšļos sadrupsi zem sava verņa kājām.
NEKO	— — — — —
CITU	— — — — —
KĀ	No pelnu vējos izvēditām mājām

PATIESI-
BU
NEESMU
TEICIS
NEVIE-
NAM
PAR
LABU
NEVIE-
NAM
PAR
ĻAUNU

Reiz viņi nāks un prasīs man: kāpēc
Uz debesīm un savu tautu brēc?
Vai gana posta nav, ka mūsu kaunu sēšus

Sēj pasaulē? Vai neesam mēs smieti
Bez tevis dievsqan? Un es atbildēšu.

— — — — —

— — — — —

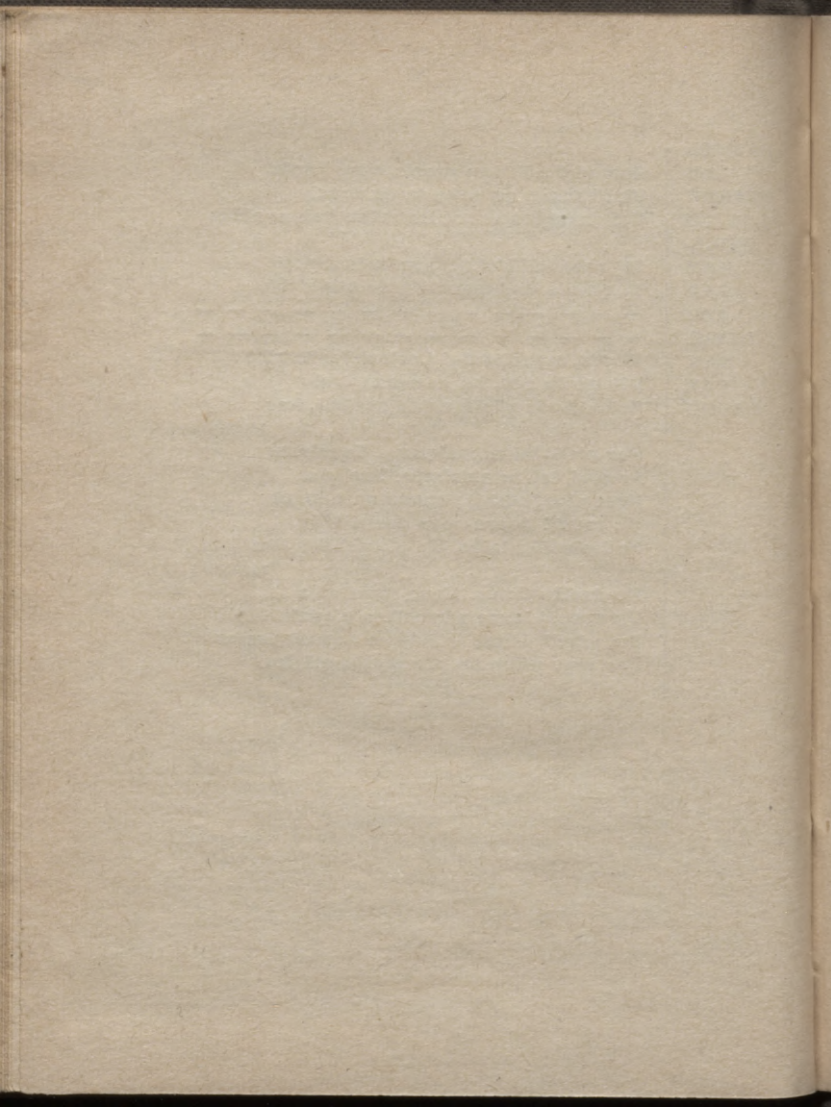
Kliedz, mana tauta! Locies! Tavās rētās
Vēl bēršu sāli, lai tu neaizmirstu
Neko. Audz sāpju naidā svelotā, kas

svētāks

Par piedošanas maigumu. Es mirstu
Ar tevi, lai tu atdzimtu. Tev būs
Krāt nāvi, postu, neģodu un kaunu!
Un raudī! Asaras par dzelzi kļūs,
Kad pienāks laiks. Un piemeklēts tiks

ļauņums

No dzelžu lietus. Mana roka vāja
Un nespēj tavas pārestības piedzīt.
Bet vārdi — tas ir zobens abpusgriezīgs
Pār viņu pilīm un pār tavām mājām.

SATURS

«Kā celtnieks namu ceļ»	5
Mākonis	7
Tālu	9
«Glāb mani, jūra...»	10
Kosmiskās ēras motīvs: ar ceļmales lapu	12
«Ir ātrums — iedvesma...»	14
Viduslaiku motīvs: inkvizīcija	15
Antiņš	16
Slimnīcas loģis	17
«Liela mīla allaž prasa maz...»	18
Kuģi	20
Romas motīvs: vergs	22
Bībeles motīvs: Ādams un leva	23
«Aug lietus padebesis...»	25
«Lāse krītot sašķīst...»	26
«Es varu savas bēdas izkliegt...»	27
«Ir laukos vienīgais...»	28
«Pa krasta slīpni...»	30
Baltais briedis	31
Ukrainas motīvs: Ševčenko sirds	32
Kastanis	33
«Vienlīdz nedrošs...»	34
«Tā bija ļoti pieklājīga zivs...»	35
Priede ar kailām saknēm	36
Vilks	37
Spīgana	38
«Tas vārds...»	39
Bēdīgs joks	40

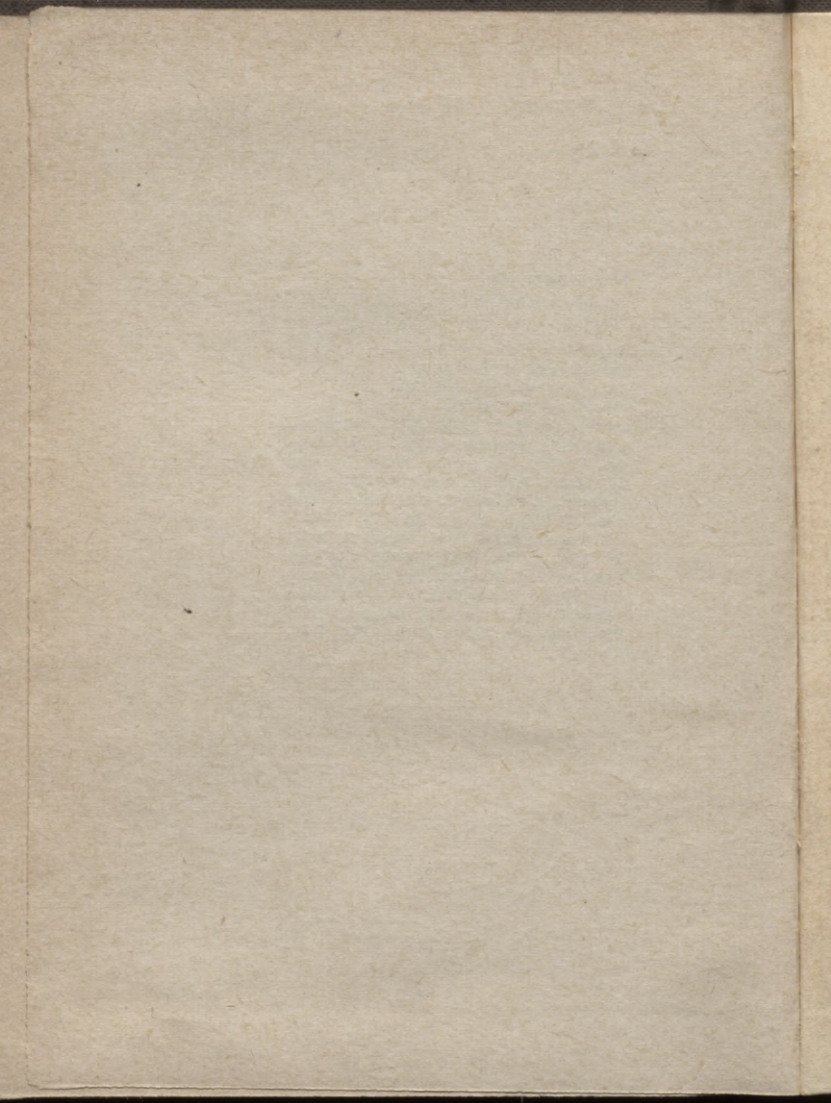
«Negaidi ziedus!...»	41
«No divām salauztām dzīvēm...»	43
«Ja tu nevari...»	44
Lauma pilsētā	45
Lācis	47
Vārdi par vārdiem	48
«Kad pavasari par rudeniem šķiet...»	50
«Kamēr svēteļi pār Svēti...»	51
«Aug ievainota ķirša stumbrā...»	52
«Lakstīgala kad dziesmu aprauj...»	53
Latvijas vēstures motīvs: Vecrīga	55
«Liepājas liepas, Liepājas mājas...»	56
«Vispirms bija koki...»	57
«Lietus čukstas ar zemi...»	58
Dziesmiņa par princi	59
«Vizma, vārda māsa mana...»	61
«Es negribu domāt...»	62
«Bez maizes cilvēks...»	63
Dziesmiņa lietainā naktī	64
«Es vienmēr būšu...»	66
«Ir taisnība...»	67
«... Bet rokas domāja savu...»	68
Ezis	69
«Ak, ņemiet pie rokas...»	70
Dziesma miķeļiņiem un mums	71
«Es eju vārdos tā...»	72
«Uz mīlu putni dzied...»	73
«Daba arī kalnus...»	74
«Pēc dzimtās zemes...»	75
Polijas motīvs: Andzeja Vajdas «Pelni»	76
«Jo tuvāk vērti tie...»	77
Idiile	78
Spānijas motīvs: mūžīgie donkihoti	79

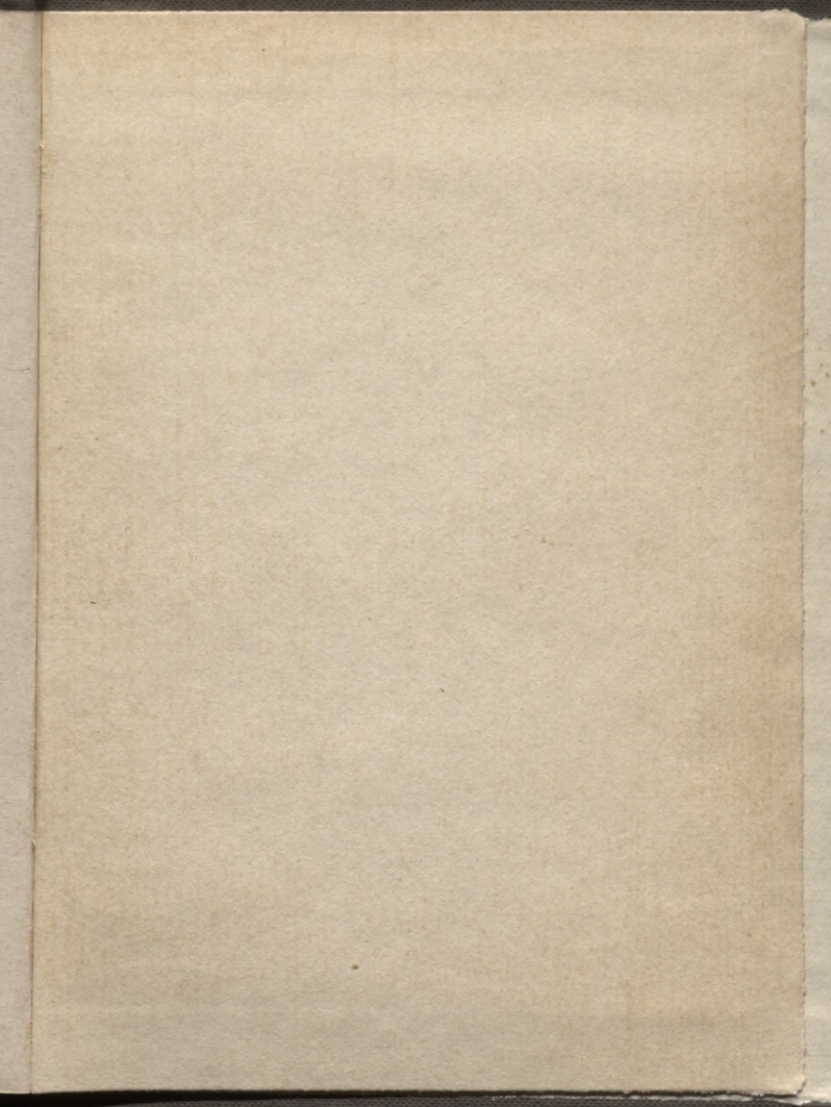
«Pazudušo vārdu tikko jaušamās pēdas...»	80
«Bailēs no brīža...»	81
«Kāds miers...»	82
«Ik dienas dziļāk...»	83
«...sastingt...»	84
Zirgi	86
«Nevajaņ...»	87
«Un tālāk es vairs negribu...»	88
«Visus ziedus salna nokodusi...»	89
Dziesma dūdieviņam	90
Indriķa Latvieša piezīmes uz Livonijas hroni- kas malām	91

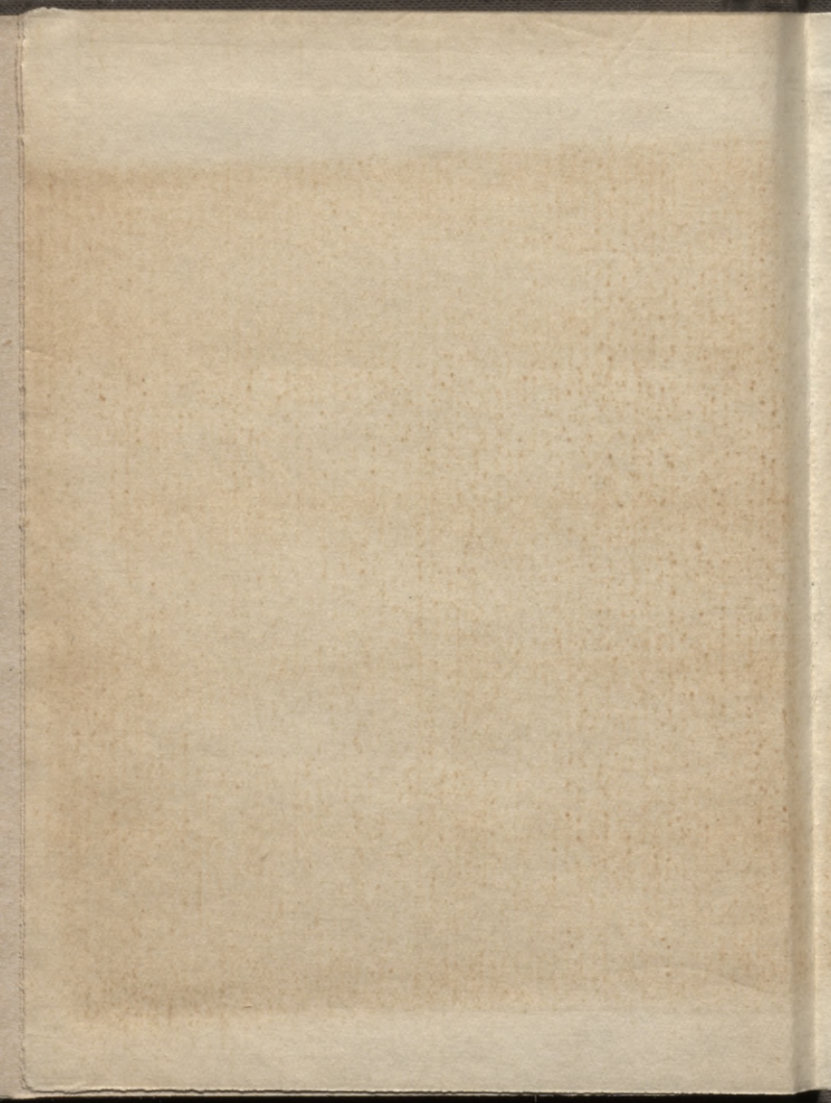
Зизма Белшевица
КОЛЬЦА ГОДОВ
Стихи
Издательство «Лиесма»
На латышском языке
Художник К. Видинь

Vizma Belševiča
GADU GREDZENI

Redaktors J. Sirmbārdis.
Māksl. redaktors A. Jēgers.
Tehn. redaktore V. Dārzina.
Korektore B. Kalnina.
Nodota salikšanai 1968. g. 11. decembrī.
Parakstīta iespiešanai 1969. g. 7. febru-
ārī. Tipogrāfijas papirs Nr. 1, formāts
60×90/32, 3,25 fiz. iespiedl.; 3,25 uzsk.
iespiedl.; 2,36 izdevn. l. Metiens 16 000
eks. JT 05010. Maksā 44 kap. Izdev-
niecība «Liesma» Rīgā, Padomju bulv.
24. Izdevn. Nr. 22439/Do354. Iespiesta
Latvijas PSR Ministru Padomes Preses
komitejas Poligrāfiskās rūpniecības
pārvaldes 1. tipogrāfijā «Cīņa» Rīgā,
Blaumaņa ielā 38/40. Pasūt. Nr. 5124.
L2

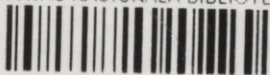

[0,50]

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0308055918

210

